

АСК

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА
СПРЕЧАВАЊЕ
КОРУПЦИЈЕ

ПРИРУЧНИК ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА О ФИНАНСИРАЊУ ПОЛИТИЧКИХ АКТИВНОСТИ

Назив:

Приручник за примену Закона о финансирању политичких активности

Издавач:

Агенција за спречавање корупције

За издавача:

Драган Сикимић, директор Агенције за спречавање корупције

Година издања:

2022.

Место:

Београд

ISBN-978-86-82340-01-0

САДРЖАЈ

1. УВОД – ВАЖНОСТ ЕФИКАСНОГ РЕГУЛИСАЊА ПОЛИТИЧКОГ ФИНАНСИРАЊА	4
2. ЦИЉ ПРИРУЧНИКА И КОМЕ ЈЕ НАМЕЋЕН	5
3. НОРМАТИВНИ ОКВИР	7
4. ЗНАЧЕЊЕ ОСНОВНИХ ПОЈМОВА	8
5. ИЗВОРИ И НАЧИН ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ АКТИВНОСТИ	10
5.1. Јавни извори финансирања политичких субјеката	10
5.2. Приватни извори финансирања политичких субјеката	11
5.3. Зајмови и кредити	15
5.4. Максимална вредност давања	17
6. СТИЦАЊЕ ИМОВИНЕ И ПРИХОДИ ОД ИМОВИНЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ	19
7. ЗАБРАНА ФИНАНСИРАЊА И ОСТАЛЕ ЗАБРАНЕ	20
7.1. Забрана финансирања	20
7.2. Забрана стицања акција и удела и забрана стицања прихода од комерцијалне делатности	23
8. НЕДОЗВОЉЕНО ПРИКУПЉАЊЕ СРЕДСТАВА	24
9. ФИНАНСИРАЊЕ РЕДОВНОГ РАДА	25
9.1. Рачун за финансирање редовног рада	25
9.2. Коришћење средстава за финансирање редовног рада	26
10. ФИНАНСИРАЊЕ ТРОШКОВА ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ	28
10.1. Трошкови изборне кампање	29
10.2. Обележавање рекламног материјала	31
10.3. Забрана злоупотребе јавних ресурса	31
10.4. Посебан рачун за финансирање изборне кампање	33
10.5. Изборно јемство и повраћај средстава	35
11. ОДГОВОРНО ЛИЦЕ ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА	36
11.1. Одређивање одговорног лица у политичкој странци	36
11.2. Одређивање одговорног лица коалиције и групе грађана	36
11.3. Овлашћења одговорног лица	37
12. ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА	38
13. ПОДНОШЕЊЕ ИЗВЕШТАЈА	38
13.1. Подношење годишњег извештаја о финансирању политичког субјекта	39
13.2. Подношење прелиминарног и коначног извештаја о трошковима изборне кампање	40
13.3. Начин подношења извештаја Агенцији	42
13.4. Повраћај средстава из јавних извора	43
14. ОВЛАШЋЕЊА АГЕНЦИЈЕ И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ ЗАКОНА	44
14.1. Овлашћења Агенције	44
14.2. Поступак одлучивања о повреди Закона	46
15. ОСТАЛИ ПРЕКРШАЈИ ЗА ПОЛИТИЧКЕ СУБЈЕКТЕ И КРИВИЧНА ДЕЛА	47
15.1. Кривично дело	48
16. ГУБИТАК ПРАВА НА ДОБИЈАЊЕ СРЕДСТАВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА	48
17. ОБУСТАВА ПРЕНОСА СРЕДСТАВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА	49

1. УВОД – ВАЖНОСТ ЕФИКАСНОГ РЕГУЛИСАЊА ПОЛИТИЧКОГ ФИНАНСИРАЊА

Новац је неопходан у модерном демократском процесу, јер су политичким странкама и политичарима потребни ресурси да допру до бирачког тела и објасне своју политичку платформу, те да од људи чују како желе да се управља њиховом државом.

Међутим, увек постоје и ризици да ће улога новца у политици довести до недозвољеног утицаја ради интереса богатих, да ће смањити политички плурализам и одговорност изабраних политичара.

Као последица тога, све земље у свету имају барем неке прописе о улози новца у политици и изборима. Они могу варирати од основних забрана куповине гласова и злоупотребе државних ресурса, до детаљних одредаба о књиговодству и финансијском извештавању.

Кључни принцип у регулисању политичког финансирања јесте транспарентност, као што је предвиђено Конвенцијом Уједињених нација против корупције (*UNCAC*).¹ Препорука Савета Европе о финансирању политичких партија и изборних кампања такође наглашава ризик од *корупције* у финансирању странака и кампања.² Надаље, Канцеларија за демократске институције и људска права Организације за европску безбедност и сарадњу (*OSCE/ODIHR*) и Венецијанска комисија наглашавају потребу за регулативом о политичком финансирању како би се „гарантовала *независност странака од недозвољеног утицаја* приватних донатора, као и државних и јавних органа, да би се осигурало да странке имају могућност да се такмиче у складу с принципом *једнаких могућности*, те да би се обезбедила транспарентност политичког финансирања“.³

¹Члан 7.3. *UNCAC* предвиђа да ће „Свака држава уговорница размотрити такође предузимање одговарајућих законских и управних мера, доследно циљевима ове конвенције и у складу са основним начелима свог законодавства, за унапређење транспарентности у финансирању кандидатура за изборну јавну функцију и, где је потребно, за финансирање политичких странака“.

²*Савет Европе, Комитет министара* „Препорука (2003)4 Комитета министара државама чланицама о заједничким правилима против корупције у финансирању политичких партија и изборних кампања“

³*OSCE/ODIHR и Венецијанска комисија* (2020) „Смернице о регулисању политичких странака, 2. издање“, члан 204, нагласак додат.

Стандарди о политичком финансирању у Европи додатно су развијени кроз рад Групе држава против корупције Савета Европе (GRECO).⁴ У највећем делу кроз Трећи круг GRECO евалуација држава чланица (тема број два, која се фокусира на транспарентност у финансирању странака), GRECO је, на пример, нагласио важност делотворне имплементације прописа о политичком финансирању и свеобухватних финансијских извештаја политичких партија и изборних такмичара.⁵

Европски суд за људска права такође је кроз различите пресуде допринео разумевању регулативе о политичком финансирању у вези с документима о регионалним стандардима. Док се судско тумачење члана 10. (о слободи изражавања) Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП) с временом понешто разликовало, пресуде Суда указују, на пример, на прихватање земаља које ограничавају емитовање оглашавања – уз напомену да „Суд признаје да би [моћне финансијске групе с повољним приступом утицајним медијима] могле стећи конкурентске предности у подручју плаћеног оглашавања и на тај начин ограничити слободну и плуралистичку дебату, за коју држава остаје крајњи гарант. Регулисање емитоване дебате од јавног интереса стога може бити неопходно у смислу члана 10. став 2. Конвенције.“⁶

Постоје сличности између прописа о финансирању политичких партија и кампања широм Европе. Осим Белорусије и Швајцарске, све европске земље захтевају да политичке странке подносе извештаје о својим финансијама најмање једном годишње, у складу с Препоруком Савета Европе о финансирању политичких партија и изборних кампања. Такође, већина захтева финансијске извештаје које кандидати морају поднети на изборима, а све земље, осим Белорусије, Италије, Малте, Монака и Швајцарске, обезбеђују директно јавно финансирање политичких партија.⁷

Међутим, што се тиче других облика прописа, постоје варијације међу европским земљама. То укључује дозвољене и забрањене донаторе политичким странкама и изборним кампањама, при чему, мање од половине земаља забрањује корпоративне донације, око четвртине земаља дозвољава анонимне донације до одређеног износа, а нешто више од половине забрањује финансијске донације од корпорација које послују с владом.

⁴ [GRECO](#) је саветодавно тело Савета Европе. Државе чланице GRECO укључују многе европске државе и САД.

⁵ Процедура усклађивања за [Трећи круг](#) GRECO евалуација у Србији, завршена је [2014. године](#).

⁶ Члан 112. у [Одлуци](#) у случају *Animal Defenders International* против Уједињеног Краљевства (2013). Суд је такође пресудио да ограничавање обезбеђеног времена емитовања политичким странкама не крши право независних кандидата да се кандидују на функцију како је то загарантовано [чланом 3. Првог протокола](#) ЕКЉП. [Случај Оран против Турске](#) (2014).

⁷ Више о прописима о политичком финансирању доступно је у међународној [бази података о политичком финансирању](#) IDEA.

Није могуће, па чак ни пожељно, пронаћи коначно решење које ће функционисати свуда, јер крајњи приступ у свакој земљи зависи од компликованих питања политичке историје и културолошких погледа. Разговори о правилном регулисању финансирања странака и кампања настављају се у свим европским земљама, те о новим или све већим питањима као што су оглашавање на друштвеним мрежама, криптовалуте и вођење кампање од нетакмичара („треће стране“).⁸

Какви год да су прописи о политичком финансирању, они ће имати мали или никакав утицај ако се њихово поштовање делотворно не прати и ако се прекршаји не санкционишу према потреби. Као што је Мајкл Пинто-Душински нагласио када је пре 20 година анализирао прописе о политичком финансирању, постоји „превише закона, премало примене“.⁹ Различите јавне институције имају мандат да надгледају поштовање прописа о политичком финансирању у различитим европским земљама.¹⁰ Најчешћи типови институција јесу органи за управљање изборима, агенције за борбу против корупције и државне ревизорске службе, док у многим европским земљама мандат надзора деле различите институције. Важније од врсте институције јесте потврдити независност и непристрасност надзорног тела или надзорних тела, те јасно дефинисати процедуре за именовање руководства, разграничити овлашћења и повластице, те успоставити процедуре и приступе за објективно решавање свих питања која се могу појавити. Надлежно тело или тела морају имати адекватне ресурсе и овлашћења за обављање свог рада, те морају имати мандат и спремност да се делотворно и благовремено ангажују с другим институцијама, као и политичку вољу за деловање.

Ефикасан надзор над регулативом о политичком финансирању захтева активан ангажман цивилног друштва, укључујући медије који имају посебну улогу у објашњавању важности ових питања за свакодневни живот просечних грађана. Признајући њихове различите улоге, институције јавног надзора и актери цивилног друштва треба да настоје да раде заједно на побољшању транспарентности у политичком финансирању.

Политичке странке и активисти (такмичари и нетакмичари), као део свог доприноса демократском и одговорном управљању њиховом земљом, треба да настоје да се придржавају свих прописа и осигурају да сви укључени имају потребне информације и капацитете да дају подршку том придржавању.

⁸ [Додатно](#) погледати у IFES-овом извору [Надзор, комплет алата за институције политичког финансирања](#).

⁹ Мајкл Пинто-Душински (2002) „Финансирање политике: глобални поглед“, *Journal of Democracy*, том 13, број 4, октобар 2002. године.

¹⁰ Детаљне информације о јавном надзору прописа о политичком финансирању у Европи, доступне су у IFES-овој бази података [FORT](#).

2. ЦИЉ ПРИРУЧНИКА И КОМЕ ЈЕ НАМЕЊЕН

Приручник за примену Закона о финансирању политичких активности првенствено је намењен политичким субјектима, тј. политичким странкама, коалицијама и групама грађана, а такође може бити користан за јавност, медије, цивилна друштва и друга лица која су заинтересована за праћење контроле финансирања политичких активности.

Приручник је информативног карактера, чији је циљ да се политички субјекти и друга лица на једноставан начин упознају са законском регулативом, а која се односи на питања контроле финансирања политичких активности, права и обавеза политичких субјеката, питања забране финансирања, злоупотребе јавних ресурса и санкција.

Агенција истиче да овај приручник не може бити главни основ за позивање на права и обавезе политичких субјекта у правилној примени Закона и других прописа, јер су њиме само дате смернице како да политички субјекти лакше разумеју питања у вези с финансирањем политичких активности. У том циљу, у приручнику су дати и примери из праксе Агенције, који ће политичким субјектима помоћи у решавању недоумица у примени Закона о финансирању политичких активности.

3. НОРМАТИВНИ ОКВИР

- Агенција за спречавање корупције (у даљем тексту: Агенција) је државни орган који је овлашћен да контролише поштовање законских одредаба којима се уређује финансирање политичких активности. Та овлашћења произилазе из члана 6. Закона о спречавању корупције („Службени гласник РС”, бр. 35/19, 88/19, 11/21 – аутентично тумачење, 94/21 и 14/22) и Закона о финансирању политичких активности („Службени гласник РС”, бр. 14/22).
- Закон о финансирању политичких активности (у даљем тексту: Закон) је основни закон којим су уређена питања о изворима и начину финансирања, вођењу евиденција, контроле финансирања политичких активности политичких странака, коалиција и група грађана. Овим законом такође су регулисана права и обавезе политичких субјеката, овлашћења Агенције, као и санкције за кршење овог закона.
- У поступку контроле финансирања политичких активности примењује се и Правилник о евиденцијама и извештајима политичког субјекта који доноси директор

Агенције и којим се ближе уређују форма, садржина и начин вођења евиденција о прилозима и евиденција о имовини, као и форма, садржина и начин подношења годишњег извештаја о финансирању политичког субјекта и извештаја о трошковима изборне кампање. Осим тога, овим правилником прописани су обрасци наведених евиденција и извештаја који политички субјекти морају доставити Агенцији.

- За потребе контроле изборних кампања примењује се и Правилник о посматрачима изборних кампања. Овим правилником уређују се организација, овлашћења, права и обавезе посматрача изборних кампања, рад на терену, извештавање, затим, услови, начин избора, надзор над радом посматрача изборних кампања, које ангажује Агенција.
- У поступцима које Агенција води против политичких субјеката, за питања која нису уређена Законом, примењује се Закон о општем управном поступку а у случају управног спора Закон о управним споровима.
- За поступке који се воде пред прекршајним судовима против политичких субјеката и одговорних лица због повреде Закона, примењује се Закон о прекршајима и Упутство о поступку закључења споразума о признању прекршаја.

4. ЗНАЧЕЊЕ ОСНОВНИХ ПОЈМОВА

ПОЈАМ	ЗНАЧЕЊЕ ПОЈМОВА
ПОЛИТИЧКА АКТИВНОСТ	Редован рад и изборна кампања политичког субјекта као подносиоца проглашене изборне листе и предлагача кандидата за председника Републике, народне посланике, посланике и одборнике.
ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКТИ	Политичка странка, коалиција, група грађана.
ПОЛИТИЧКА СТРАНКА	Организација грађана уписана у Регистар политичких странака код надлежног органа у складу са законом.
КОАЛИЦИЈА	Облик удруживања политичких субјеката ради заједничког учешћа на изборима, који своје међусобне односе уређују уговором овереним у складу са законом којим се уређује оверавање потписа.

<p>ГРУПА ГРАЂАНА</p>	<p>Облик удруживања бирача ради заједничког учешћа на изборима, који своје међусобне односе уређују уговором овереним у складу са законом којим се уређује оверавање потписа.</p>
<p>ИЗБОРНА КАМПАЊА</p>	<p>Скуп активности политичких субјеката које почињу од дана расписивања избора и окончавају се даном проглашења коначних изборних резултата, у сврху јавног представљања учесника у изборима и њихових изборних програма и позивања бирача да за њих гласају односно да не гласају за друге учеснике на изборима и које обухватају: рад с бирачима и чланством; организовање и одржавање скупова; промоцију, израду и поделу рекламног материјала, брошура, лифлета и публикација; политичко оглашавање; истраживање јавног мњења, медијске, маркетиншке, ПР и консултантске услуге; спровођење обука за страначке активности, као и друге сличне активности; остале активности чији су трошкови недвосмислено повезани с изборном кампањом</p>
<p>РЕДОВАН РАД</p>	<p>Политичка активност политичког субјекта који се не односи на изборну кампању.</p>
<p>ИЗБОРНО ЈЕМСТВО</p>	<p>Гаранција политичког субјекта који учествује на изборима да ће вратити износ средстава добијених из јавних извора за финансирање изборне кампање уколико не освоји 1% важећих гласова односно у случају политичког субјекта који представља и заступа интересе националних мањина уколико не освоји 0,2% важећих гласова.</p>
<p>ПРОСЕЧНА МЕСЕЧНА ЗАРАДА</p>	<p>Просечна месечна зарада у Републици Србији, без пореза и доприноса, према подацима органа надлежног за послове статистике за претходну годину.</p>
<p>ЈАВНИ РЕСУРС</p>	<p>Непокретност, покретна ствар и свако друго добро које је у јавној својини односно у другом облику својине које користе органи Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, јавна предузећа, привредна друштва, установе и друге организације чији је оснивач односно члан Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе. (дефиниција дата у Закону о спречавању корупције)</p>

ВРЕДНОСТ ДАВАЊА

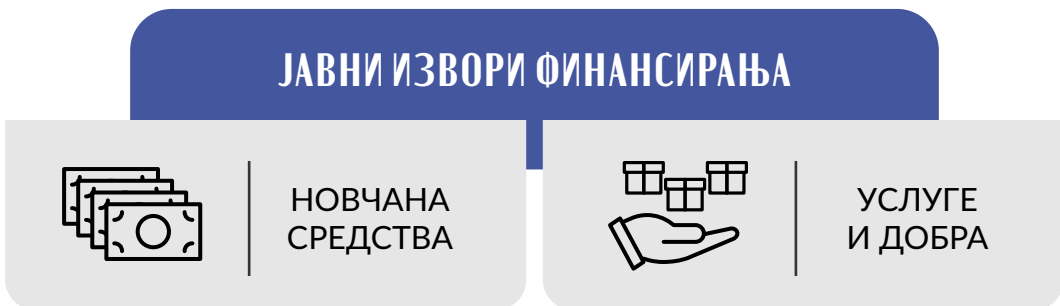
Укупна вредност свих давања (чланарина, прилог) које једно физичко или правно лице даје политичком субјекту на годишњем нивоу.

5. ИЗВОРИ И НАЧИН ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ АКТИВНОСТИ

Политички субјекти за финансирање трошкова редовног рада и трошкова изборне кампање користе средства из:

- јавних извора,
- приватних извора,
- кредита и зајмова.

5.1. ЈАВНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА

НОВЧАНА СРЕДСТВА

Новчана средства из јавних извора чине новчана средства из буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе, која су намењена за финансирање политичке активности (за редован рад и изборну кампању).

УСЛУГЕ И ДОБРА

Услуге и добра из јавних извора представљају услуге и добра које дају Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, њихови органи, као и организације чији су они оснивачи.

Услуге и добра могу се дати политичком субјекту и за редован рад и за изборну кампању.

У пракси је најчешће реч о коришћењу сала и просторија органа јавне власти које политички субјекти могу под једнаким условима користити за функционисање и пропагирање својих идеја.

Политички субјекти су у обавези да у својим финансијским извештајима које подносе Агенцији, наведу које су услуге и добра из јавних извора користили, што политички субјекти у пракси често пропуштају.

Такође, услуге и добра из јавних извора могу се дати бесплатно на коришћење политичким субјектима, или се могу дати у закуп под повољнијим условима од тржишних, само је битно да су доступна под једнаким условима свим политичким субјектима и, као таква, дефинисана јавно објављеним одлукама наведених органа и организација.

ВАЖНО!

Услуге и добра из јавних извора дају се под једнаким условима и треба да буду једнако доступни свим политичким субјектима, што подразумева да надлежни органи све политичке субјекте на транспарентан начин морају упознати с могућностима њиховог коришћења, уколико они имају жељу и потребу да их користе.

5.2. ПРИВАТНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА

ПРИВАТНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

ЧЛАНА-
РИНА

ПРИЛОГ

НАСЛЕД-
СТВО

ЛЕГАТ

ПРИХОД
ОД
ИМОВИНЕ

ЧЛАНАРИНА

Чланарина је приватни извор финансирања политичких странака, коју чланови политичке странке дају у новцу. Чланарина се односи искључиво на политичке странке и члан политичке странке уплаћује новчани износ са свог текућег рачуна, на начин и под условима утврђеним статутом или другим општим правним актом политичке странке.

ВАЖНО!

 Максималан износ чланарине на годишњем нивоу износи 3.000 динара и члан политичке странке дужан је да је уплати са СВОГ текућег рачуна, без обзира на то да ли је уплата једнократна или периодична. Није дозвољено давање чланарине путем административне забране преко зараде члана политичке странке.

Законодавац је овде прописао и изузетак, па се тако чланарина чији износ на годишњем нивоу не прелази 1.000 динара, може платити у готовини или путем уплатнице. Када се чланарина плаћа у готовини, лице овлашћено на основу статута или другог општег акта политичке странке дужно је да изда потврду о примљеној чланарини, коју у виду признанице потписује члан политичке странке који је чланарину уплатио и овлашћено лице политичке странке.

ВАЖНО!

 Када је на годишњем нивоу уплаћена чланарина чији укупан износ премашује 3.000 динара, и када је путем уплатнице уплаћен износ виши од 1.000 динара, политичка странка дужна је да изнесе преко 3.000 односно преко 1.000 динара уплати на рачун буџета Републике Србије као незаконито стечена средства. Рок за уплату на рачун буџета Републике Србије јесте 15 дана од дана пријема чланарине.

ПРЕКРШАЈ!

 За политичку странку која тако незаконито стечена средства не уплати на рачун буџета Републике Србије, прописана је новчана казна у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а за одговорно лице у политичким субјектима прописана је новчана казна у износу од 50.000 до 150.000 динара.

Члан политичке странке може чланарину плаћати месечно, годишње, или на други начин који је прописала политичка странка. Политичка странка може одлучити да чланарину и не прикупља.

ПРИЛОГ

Прилог је дефинисан као приватни извор финансирања политичких активности, који могу дати физичка и правна лица.

Не сматрају се прилогом кредити, зајмови и друге услуге банака и других финансијских организација у Републици Србији које банке иначе дају својим клијентима под повољнијим условима, а који су унапред прописани правилима банке или друге финансијске организације као посебни услови за клијенте.

ВАЖНО!

Није дозвољено давање новчаног прилога у готовом новцу, нити путем уплатнице (готовинска уплата), као ни путем административне забране преко зараде даваоца прилога.

Политички субјекат дужан је да прими уплату новчаног износа од даваоца прилога искључиво с текућег рачуна даваоца, без обзира на износ новчаног прилога, као и да сваки прилог који је добио евидентира на обрасцу који је прописан Правилником о евиденцијама и извештајима политичког субјекта.

ИЗЈАВЕ ДАВАОЦА ПРИЛОГА

Сваки **давалац** дужан је да најкасније у року од три дана од дана давања прилога достави политичком субјекту своју *изјаву да није прекорачио максималну вредност давања*.

Давалац прилога који обавља привредну делатност дужан је да приликом давања прилога, а најкасније наредног дана од дана давања, достави политичком субјекту:

- *изјаву или потврду надлежног органа да је измирио све обавезе по основу јавних прихода;*
- *изјаву да не обавља, нити да је у последње две године обављао делатност од општег интереса по основу уговора.*

Давање тих изјава има за циљ да у пракси спречи појаву да се прилози примају од субјеката који држави дугују износе по основу пореза или других обавеза, као и да спречи финансирање политичких субјеката као вид захвалности даваоца прилога за добијене јавне послове, док је такав уговор на снази, као и две године по престанку таквог односа.

Свако **правно лице** које је давалац прилога, има обавезу да политичком субјекту достави и *податке о својој власничкој структури*.

ПРИМЕР ИЗЈАВЕ ДАВАОЦА ПРИЛОГА:

На основу члана 9. став 3. Закона о финансирању политичких активности ("Сл. гласник РС", бр. 43/2011, 123/2014 и 88/2019) давалац прилога који обавља привредну делатност, под пуном личном, материјалном и кривичном одговорношћу, даје следећу:

ИЗЈАВУ

Да је давалац прилога _____ д.о.о
 _____ (пун назив правног лица/предузетника)
 _____ (место и адреса),
 Матични број: _____ ПИБ: _____
 кога заступа одговорно лице _____
 _____ (име и презиме одговорног лица)
 из Нови сад
 _____ (место)
 ЈМБГ: _____ не врши нити је у последње две године од дана давања
 ове изјаве вршио делатност од општег интереса по основу уговора.

у Нови сад,
 дана 2.6.20 године.

 Потпис одговорног лица
 м.п.

ВАЖНО!

Прилог за који давалац прилога није доставио изјаве односно потврде и прилог који је примљен у готовом новцу или преко уплатнице, политички субјекат дужан је да врати даваоцу у року од 15 дана од дана пријема прилога, а ако се средства не могу уплатити на рачун даваоца, средства се уплаћују на рачун буџета Републике Србије.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која тако незаконито стечена средства не уплати на рачун буџета Републике Србије, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичким субјектима биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

Забрањени су било какви притисци, претње, дискриминације или било који други облици непосредног или посредног стављања у неповољнији положај физичког или правног лица које даје прилог политичком субјекту.

5.3. ЗАЈМОВИ И КРЕДИТИ

Као посебан вид финансирања политичких субјеката, предвиђено је и финансирање задуживањем путем **кредита и зајмова**, и **то искључиво** само код банака и других финансијских организација у Републици Србији.

ВАЖНО!

Политички субјекти не могу се задуживати код физичких лица, а код правних лица могу се задуживати само у оним случајевима када та правна лица имају законско овлашћење да се баве кредитним пословима и то само у Републици Србији.

Политички субјекти могу се задуживати како за финансирање редовног рада, тако и за финансирање изборне кампање.

Максимална висина кредита и зајма на годишњем нивоу износи до 25% средстава која се обезбеђују из јавних извора за финансирање редовног рада или финансирање изборне кампање.

РОК ОТПЛАТЕ КРЕДИТА И ЗАЈМА

Најдуже до три године од дана узимања кредита.

Уколико се кредит узме за финансирање редовног рада, он се враћа с рачуна намењеног за редован рад.

Уколико се средства кредита узета за редован рад користе за покриће трошкова изборне кампање, иста се могу пренети на посебан рачун за финансирање изборне кампање. Тај кредит враћа се у року од три године.

С друге стране, политички субјекат може узети кредит и за финансирање изборне кампање који ће бити директно уплаћен на посебан рачун за финансирање изборне кампање, али рок отплате тог кредита је до окончања изборне кампање, и то искључиво с посебног рачуна на који је кредит уплаћен.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која прекорачи максимално дозвољену висину кредита или кредит не користи за финансирање трошкова редовног рада и трошкова изборне кампање, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

ВАЖНО!

Политички субјекти дужни су да у финансијским извештајима које достављају Агенцији наведу податке о кредитима и зајмовима, а који се, поред осталог, односе на висину кредита, назив пословне банке, износ одобрених и утрошених средстава, рок отплате, да ли су дати под тржишним условима или не.

5.4. МАКСИМАЛНА ВРЕДНОСТ ДАВАЊА

Максимална вредност давања представља збир свих прилога (новчаних и неновчаних) и чланарине које на годишњем нивоу у једној календарској години за редован рад физичко или правно лице може дати свим политичким субјектима.

ВАЖНО!

- 1.** За физичко лице: максимална вредност давања на годишњем нивоу за редован рад износи 10 просечних месечних зарада, без пореза и доприноса.
- 2.** За правно лице: максимална вредност давања на годишњем нивоу за редован рад износи 30 просечних месечних зарада, без пореза и доприноса.

Дакле, једно физичко лице не може појединачно сваком политичком субјекту дати по десет просечних месечних зарада, него мора укупно десет просечних месечних зарада расподелити политичким субјектима које жели да финансира.

Током календарске године, за финансирање изборне кампање може се дати исти износ до висине максималног давања, под условом да дати износ обухвата све изборне кампање, а не сваку кампању појединачно.

Политички субјекат мора водити рачуна да износ давања физичких и правних лица не прекорачи максималну вредност давања. Политички субјекат то утврђује увидом у изјаву коју давалац прилога доставља, увидом у промет по рачунима и увидом у евиденције о прилозима које води.

ВАЖНО!

У случају када прилог даје физичко лице које је члан политичке странке и има обавезу плаћања чланарине, политички субјекат урачунава и износе плаћене чланарине у максималну вредност давања.

Давање преко износа максималне вредности давања, политички субјекат дужан је да врати даваоцу прилога у року од 15 дана од дана пријема прилога, а ако то није могуће, средства се уплаћују на рачун буџета Републике Србије.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која даваоцу прилога не врати прилоге чија је максимална вредност прекорачена, биће кажњена новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичким субјектима биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

Када утврди да је вредност давања на годишњем нивоу већа од једне просечне месечне зараде, политички субјекат дужан је да наведено давање јавно објави на свом веб-сајту.

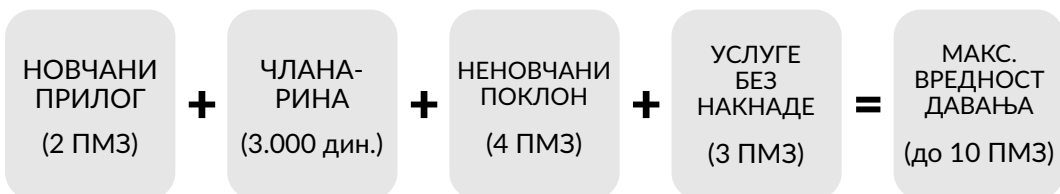

РОК ЗА ОБЈАВУ ПРИЛОГА:

Осам дана од дана када је вредност давања премашила износ просечне месечне зараде.

Објављују се и новчана и неновчана давања, а у случају физичког лица, даваоца прилога који је члан политичке странке и има обавезу плаћања чланарине, рачуна се збир свих датих прилога и плаћене чланарине, па се тај збир као давање које је прешло вредност просечне месечне зараде (ПМЗ), објављује на веб-сајту политичког субјекта.

ПРИМЕР ДАВАЊА ФИЗИЧКОГ ЛИЦА:

Републички завод за статистику (за годину која претходи години у којој се даје прилог) јавно објављује податке о просечној месечној заради без пореза и доприноса.

6. СТИЦАЊЕ ИМОВИНЕ И ПРИХОДИ ОД ИМОВИНЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Политичке странке имају могућност стицања имовине која служи искључиво за политичке активности и друге дозвољене активности у складу са Законом.

Право стицања имовине дато је само политичким странкама, а не и другим политичким субјектима, како због правне природе удруживања коалиције или групе грађана, тако и због проблема и тешкоћа које би се појавиле у пракси ако би се допустило стицање имовине и тим политичким субјектима.

Купопродаја је основни и најчешћи начин стицања покретне и непокретне имовине. Политичка странка може купити непокретност средствима из јавних и из приватних извора, а када непокретност стекне средствима из јавних извора, ту имовину може користити искључиво за спровођење својих политичких активности.

ВАЖНО!

Политичка странка која стекне непокретну имовину из јавних извора, ту имовину може користити искључиво за политичке активности и не може је отуђити без накнаде или по цени која је нижа од тржишне, према процени надлежног пореског органа.

Политичким странкама дозвољено је да стичу имовину коју им је физичко лице оставило у наслеђе.

Физичко лице може оставити непокретност у наслеђе под условима прописаним Законом о наслеђивању („Службени гласник РС“ бр. 46/1995, 101/2003 – УС и 6/2015) и у том случају нема ограничења прописаног Законом.

Имовина се још може стећи и *легатом*. Тај институт наследног права, познат још и као испорука, односи се на ситуацију када завешталац одређеном или одредивом лицу остави одређене ствари или пак наметне наследнику одређену обавезу давања, чињења или уздржавања од одређеног чињења или трпљења у корист одређеног лица.

Политичка странка може приходовати од продаје покретне и непокретне имовине, давања у закуп непокретне имовине у власништву политичке странке, као и од камате на улоге дате код банака и других финансијских организација у Републици Србији.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која стечену имовину не користи за политичке активности, или која непокретну имовину отуђи без накнаде или по цени која је нижа од тржишне према процени надлежног пореског органа, биће кажњена за прекршаје новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

7. ЗАБРАНА ФИНАНСИРАЊА И ОСТАЛЕ ЗАБРАНЕ

7.1. ЗАБРАНА ФИНАНСИРАЊА

У циљу спречавања неприкладног деловања на политичке субјекте од страних утицаја, организованих интересних удружења, као и коришћења јавних средстава у политичке сврхе, политичким субјектима забрањено је финансирање од:

- страних држава;
- страних правних и физичких лица, осим међународних политичких удружења; *Међународна политичка удружења могу да финансирају политичке субјекте, али прилози које они дају не могу бити у новцу. Политичким субјектима дозвољено је да*

учествују у раду међународних политичких удружења, те да их они могу помагати у стручном раду, обукама, семинарима и другим сличним активностима, с тим да није дозвољено да им дају прилог у новцу.

- анонимних дародаваца;
- јавних установа, јавних предузећа, привредних друштава и предузетника који обављају услуге од општих интереса;
- установа и предузећа с учешћем државног капитала;
- других организација које врше јавна овлашћења

ПРИМЕР

ПРИМЕР ЗАБРАЊЕНОГ ФИНАНСИРАЊА ОД ОРГАНИЗАЦИЈЕ КОЈА ВРШИ ЈАВНА ОВЛАШЋЕЊА:

Политичка странка је Агенцији доставила годишњи финансијски извештај, у којем је као прилог физичког лица приказала уплату Националног савета националне мањине у износу од 10.000 динара. Како је Национални савет националне мањине организација која врши јавна овлашћења, политичка странка била је дужна да тај износ од 10.000 динара врати на рачун савета у року од 15 дана од дана пријема наведених средстава.

- удружења и других недобитних организација;

ПРИМЕР

ПРИМЕР ЗАБРАЊЕНОГ ФИНАНСИРАЊА ОД УДРУЖЕЊА:

У поступку контроле годишњег финансијског извештаја утврђено је да су са рачуна удружења пензионера на рачун политичке странке пренета новчана средства у износу од 4.000 динара.

Политичка странка била је дужна да тај износ од 4.000 динара врати на рачун удружења пензионера у року од 15 дана од дана пријема наведених средстава.

- цркава и верских заједница;
- приређивача игара на срећу;
- увозника и извозника и произвођача акцизних производа;

- правних лица и предузетника који имају неизмирене обавезе по основу јавних прихода;
- забрањено је финансирање од правног или физичког лица које обавља делатност од општег интереса на основу уговора с државним органима, као и с јавним службама чији су они оснивачи, за време трајања уговора и две године по престанку уговорног односа.

Ова забрана односи се на ситуације када правно лице које обавља те делатности на основу уговорног односа с државним органима и организацијама као резултат закључења уговора о јавним набавкама, и представља финансирање политичког субјекта у знак захвалности за добијени уговор односно као новчано помагање ради добијања таквог уговора, те га је Закон због потенцијалних коруптивних ситуација и забранио.

ПРИМЕР

ПРИМЕР НЕДОЗВОЉЕНОГ ФИНАНСИРАЊА:

Политичка странка је током изборне кампање 2020. године, на основу уговора о прилогу, стекла новчана средства од привредног друштва Х које је обављало делатност од општег интереса на основу уговора о јавној набавци закљученог 2019. године са основном школом, као и новчана средства у износу од 950.000 динара од привредног друштва ХХ које је обављало делатност од општег интереса на основу уговора о јавној набавци закљученог 2020. године са јавним предузећем.

Будући да ова ситуација представља финансирање од правног лица које обавља делатност од општег интереса на основу уговора са јавним службама чији су оснивачи органи РС, политичка странка била је дужна да новчана средства која је примила од правних лица Х и ХХ врати тим правним лицима у року од 15 дана од дана пријема.

Политичком субјекту забрањено је финансирање од задужбина и фондација.

Међутим, политички субјекти могу оснивати задужбине и фондације које имају независни правни субјективитет у односу на своје осниваче. Задужбине се оснивају ради добротичног остваривања општекорисног циља или приватног интереса, а фондације ради добротичног остваривања општекорисног циља.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која се финансира супротно наведеним забранама и која не врати незаконито стечена средства у прописаном року, биће кажњена за прекршаје новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

7.2. ЗАБРАНА СТИЦАЊА АКЦИЈА И УДЕЛА И ЗАБРАНА СТИЦАЊА ПРИХОДА ОД КОМЕРЦИЈАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Политичким странкама није дозвољено стицање акција или удела у правном лицу.

Политички субјекат не може стицати приход од промотивне односно комерцијалне делатности.

Овом забраном, законодавац је имао за циљ да спречи стицање прихода од промотивне делатности политичког субјекта, јер би се на тај начин изиграли други институти овог закона, с обзиром на то да би контрола таквих прихода у пракси била скоро немогућа.

С друге стране, комерцијална делатност није у складу с идејама и циљевима политичког деловања, па је зато и Законом забрањена.

ПРЕКРШАЈ!

Политички субјекат који стиче приход од промотивне односно комерцијалне делатности, који стиче удео или акције у правном лицу, биће кажњен за прекршаје новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

8. НЕДОЗВОЉЕНО ПРИКУПЉАЊЕ СРЕДСТАВА

Недозвољено прикупљање средстава представља:

- вршење било којег облика притиска на правна и физичка лица приликом прикупљања средстава за политичког субјекта;
- давање обећања или стављање у изглед било какве привилегије или личне користи даваоцу прилога политичком субјекту;
- давање прилога политичком субјекту преко трећег лица;
- прикривање идентитета даваоца прилога или износа прилога.

Законодавац је јасно указао на ситуације у којима се стицање средстава од политичких субјеката сматра незаконитим, и то су оне ситуације у којима не постоји слободно изражена воља даваоца прилога да тај прилог да.

Норме којима су прописане ситуације недозвољеног прикупљања средстава имају за циљ да заштите достојанство и интегритет даваоца прилога, као и његову слободну вољу која би била угрожена сваким видом притиска на њега, као и интегритет изборног процеса. Тако се штите и основни принципи демократског друштва, правне државе и владавине права. Такође, тако се утиче на савесност и поштење политичких субјеката и даваоца прилога, и намера законодавца јесте да се смањи утицај мотива личне користи или стицања привилегија давањем прилога политичком субјекту.

Једна од основних идеја овог закона јесте транспарентност политичког деловања, даваоца прилога и токова новца, те је на тај начин забрањено давање прилога преко трећег лица, као и прикривање идентитета даваоца прилога или износа прилога.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која недозвољено прикупља средства тако што врши притисак на правна и физичка лица приликом прикупљања средстава за политичког субјекта, даје обећање или ставља у изглед привилегије или личне користи даваоцу прилога политичком субјекту, прикрива идентитет даваоца прилога или износ прилога, биће кажњена за прекршаје новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

ПРИМЕР**ПРИМЕР ПРИКРИВАЊА ИДЕНТИТЕТА ДАВАОЦА ПРИЛОГА И ИЗНОСА ПРИЛОГА:**

Политичка странка доставила је Агенцији годишњи извештај о финансирању, у којем је приказала један прилог физичког лица Х у износу од 12.000 динара.

У поступку контроле, увидом у извод о промету по рачунима код пословне банке политичке странке, утврђено је да је физичко лице ХХ са свог текућег рачуна пренело на рачун политичке странке за редован рад износ од 180.000 динара.

Како политичка странка у свом годишњем извештају није приказала податке о даваоцу прилога ХХ, као ни износ прилога од 180.000 динара тог даваоца прилога, а што није учинила ни на прописаном обрасцу Е-1-Евиденција прилога који је доставила Агенцији, поступила је супротно одредби Закона којом се забрањује прикривање идентитета даваоца прилога и износа прилога.

9. ФИНАНСИРАЊЕ РЕДОВНОГ РАДА

Расподелу средстава из јавних извора за редован рад обавља Министарство надлежно за послове финансија односно надлежни орган управе аутономне покрајине односно орган јединице локалне самоуправе политичким субјектима који су освојили мандате у представничим телима, на начин прописан Законом (члан 17).

9.1. РАЧУН ЗА ФИНАНСИРАЊЕ РЕДОВНОГ РАДА

Политички субјекат поседује рачун намењен за финансирање редовног рада и користи га за прикупљање средстава и плаћање трошкова редовног рада, и сав промет средстава намењен за финансирање редовног рада остварује се преко тог рачуна.

Политичка странка може имати и више рачуна и може код различитих пословних банака или Управе за трезор имати отворене рачуне, али дужна је да те рачуне користи искључиво за финансирање редовног рада.

Посебно питање јесте отварање рачуна групе грађана, будући да је група грађана облик удруживања грађана ради заједничког учешћа на изборима чији се односи регулишу уговором односно споразумом, па немају својство правног лица, због чега банке за групу грађана не могу отворити текући рачун као за правно лице, већ се текући рачун отвара на име физичког лица.

За групу грађана се отвара текући рачун на име физичког лица које мора бити одређено уговором, односно споразумом о оснивању, при чему то не може бити рачун који ово лице користи у приватне сврхе.

ВАЖНО!

Политички субјекти дужни су да у финансијским извештајима које достављају Агенцији прикажу све текуће рачуне које користе за финансирање редовног рада отворене код пословних банака (а политичке странке и код Управе за трезор).

9.2. КОРИШЋЕЊЕ СРЕДСТАВА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ РЕДОВНОГ РАДА

Средства за финансирање редовног рада политички субјекти користе искључиво за функционисање и пропагирање идеје политичког субјекта, које подразумевају:

- рад са бирачима и чланством;
- трошкове превоза и одржавање скупова;
- трошкове промоције, рекламног материјала и публикација;
- трошкове истраживања јавног мњења;
- обуке и међународну сарадњу;
- трошкове зарада и накнада запослених;
- комуналне трошкове
- и друге сличне активности.

ВАЖНО!

Хуманитарне активности у виду поделе пакета са намирницама, организовање бесплатних лекарских прегледа или стипендирање ђака и сл. нису дозвољене, јер не представљају политичку активност у смислу Закона.

Политички субјекти имају могућност да средства прикупљена за финансирање редовног рада користе и за плаћање трошкова изборне кампање уз испуњење једног услова, а то је да их претходно пренесу са рачуна за редован рад на рачун отворен за финансирање изборне кампање.

ПРИМЕР

1. ПРИМЕР НЕНАМЕНСКОГ КОРИШЋЕЊА СРЕДСТАВА:

Политичка странка је са свог рачуна за редован рад пренела новчана средства у износу од 15.000 динара на рачун Удружења грађана Х, на име донација за помоћ сиромашним грађанима.

Политичка странка је преносом, тј. давањем новчаних средстава са рачуна за редован рад Удружењу грађана на име донација, поступила супротно одредбама Закона, јер средства намењена за редован рад није користила за функционисање и пропагирање идеје политичког субјекта, већ за хуманитарне активности.

ПРИМЕР

2. ПРИМЕР НЕНАМЕНСКОГ КОРИШЋЕЊА СРЕДСТАВА:

Политичка странка није плаћала трошкове изборне кампање са посебног рачуна за финансирање трошкова изборне кампање, већ је са свог рачуна за редован рад пренела новчана средства у износу од 300.000 динара на рачун привредног друштва Х за плаћање трошкова изборне кампање.

Политичка странка је коришћењем рачуна за редован рад за плаћање трошкова изборне кампање поступила супротно одредбама Закона.

ПРЕКРШАЈ!

Уколико политичка странка прикупљена средства за редован рад не користи за ту намену, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

У погледу несметаног коришћења средстава прикупљених за редован рад, политичким субјектима наметнута је обавеза да најмање 5% од тих укупних средстава на годишњем нивоу користи за стручно усавршавање и оспособљавање, међународну сарадњу и рад са чланством, све у циљу оспособљавања и обуке страначких кадрова и стицања знања које ће унапредити рад политичких субјеката.

ПРИМЕР

ПРИМЕР НЕКОРИШЋЕЊА 5% СРЕДСТАВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА ЗА СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ:

Политичка странка доставила је годишњи финансијски извештај у којем је приказала да је из јавних извора добила новчана средства у износу од 38.090.134 динара. Она је била дужна да у тој години потроши 5% од наведеног износа односно 1.904.506 динара за стручно усавршавање и оспособљавање, међународну сарадњу и рад са чланством. У поступку контроле утврђено је да политичка странка за стручно усавршавање и оспособљавање, међународну сарадњу и рад са чланством није потрошила 1.904.506 динара већ само 1.671.140 динара, што је мање за 233.366,71 динара. Како политичка странка није потрошила прописаних 5% од укупних средстава добијених за редован рад на годишњем нивоу, поступила је супротно одредбама Закона.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која није потрошила 5% од укупних средстава добијених за редован рад на годишњем нивоу, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

10. ФИНАНСИРАЊЕ ТРОШКОВА ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ

Расподелу средстава из јавних извора за изборну кампању обавља министарство надлежно за послове финансија односно надлежни орган управе аутономне покрајине односно орган јединице локалне самоуправе политичким субјектима на начин прописан Законом (члан 21).

Осим средствима из јавних извора, изборна кампања може се финансирати и средствима из приватних извора, као и из кредита и зајмова.

Физичка и правна лица, поред средстава за финансирање редовног рада, могу у једној календарској години у којој се одржавају избори, дати политичким субјектима и средства за покривање трошкова изборне кампање до максимално прописаног износа на годишњем нивоу, без обзира на број изборних кампања у календарској години.

ВАЖНО!

Даваоци прилога дужни су да воде рачуна о томе да не прекораче законом прописан износ максималне вредности давања на годишњем нивоу, без обзира на број изборних кампања у календарској години.

10.1. ТРОШКОВИ ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ

Средства за финансирање трошкова изборне кампање користе се за активности политичких субјеката које почињу од дана расписивања избора и окончавају се даном проглашења коначних изборних резултата, у сврху јавног представљања учесника у изборима и њихових изборних програма и позивања бирача да за њих гласају односно да не гласају за друге учеснике на изборима, и које обухватају:

- рад са бирачима и чланством;
- организовање и одржавање скупова;
- промоцију, израду и поделу рекламног материјала, брошура, лифлета и публикација;
- политичко оглашавање; истраживање јавног мњења, медијске, маркетиншке, ПР и консултантске услуге;
- спровођење обука за страначке активности;
- остале активности чији су трошкови недвосмислено повезани с изборном кампањом.

ПРИМЕР

1. ПРИМЕР АКТИВНОСТИ КОЈА НЕ ПРЕДСТАВЉА ИЗБОРНУ КАМПАЊУ:

Током изборне кампање, политичка странка је у својим просторијама организовала пружање правне помоћи грађанима, уз присуство адвоката, у виду давања правних савета.

Како се просторије политичке странке могу користити само за политичке активности, а пружање правне помоћи грађанима од политичке странке не представља политичку активност у смислу Закона, то је политичка странка у конкретном случају поступила супротно одредбама Закона.

ПРИМЕР

2. ПРИМЕР АКТИВНОСТИ КОЈА НЕ ПРЕДСТАВЉА ИЗБОРНУ КАМПАЊУ::

Током изборне кампање, политичка странка је, у циљу своје промоције, на свом званичном профилу друштвене мреже објављивала саопштења у којима се наводило да општински одбор политичке странке наставља с хуманитарним активностима и да је обезбеђен огрев за више породица, да су донирали кревете за одређену породицу и да су огрев и кревети обезбеђени из средстава функционера и активиста.

Објављивањем наведених саопштења на свом званичном профилу, политичка странка је у конкретном случају обављала активности које не представљају изборну кампању, чиме је поступила супротно одредбама Закона.

ВАЖНО!

Политичким субјектима забрањено је да за спровођење активности током изборне кампање финансирају активности хуманитарног карактера.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која током изборне кампање финансира активности хуманитарног карактера, биће кажњена новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

10.2. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ РЕКЛАМНОГ МАТЕРИЈАЛА

ВАЖНО!

Политички субјекти који током изборне кампање деле рекламни материјал, брошуре, лифлете, публикације, дужни су да тај материјал обележе подацима о називу субјекта који пружа услуге израде рекламног материјала, брошура, лифлета и сл.

Ради транспарентније изборне кампање и праћења трошкова изборне кампање, законодавац је обавезао политичке субјекте који деле рекламни материјал, брошуре, лифлете, публикације да тај материјал обележе подацима о називу субјекта који пружа услуге израде рекламног материјала, брошура, лифлета, публикација.

Осим тога, оглас и сваки дуги вид рекламног материјала који се користи у изборној кампањи, мора садржати идентификацију политичког субјекта који учествује у изборној кампањи.

ПРЕКРШАЈ!

Уколико политичка странка током изборне кампање дели рекламни материјал (брошуре, публикације, лифлете и сл.) који није обележен прецизним подацима о даваоцу услуга израде тог рекламног материјала и ако оглас и други вид рекламног материјала не садржи идентификацију политичке странке која учествује у изборној кампањи, биће кажњена новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

10.3. ЗАБРАНА ЗЛОУПОТРЕБЕ ЈАВНИХ РЕСУРСА

Законодавац је за политичке субјекте који учествују у изборној кампањи прописао забране приликом спровођења активности у оквиру изборне кампање.

Политичким субјектима није дозвољено да користе буџетска средства којима кандидати на изборима и изборним листама, као јавни функционери, службеници у

државној управи или непосредно изабрана лица, располажу за потребе обављања својих службених дужности.

Исто тако, политичким субјектима забрањено је да током изборне кампање користе јавне ресурсе, укључујући службене просторије, возила, веб-сајтове и инвентар државних, покрајинских и локалних органа, јавних установа и јавних предузећа.

Изузетак је направљен у два случаја, и то:

- поједини јавни функционери могу користити те јавне ресурсе током изборне кампање ради заштите личне безбедности, уз услов да је таква употреба јавних ресурса уређена одговарајућим прописима или одлуком служби које се старају о безбедности функционера;
- политички субјекти током изборне кампање могу користити услуге и добра из јавних извора која су одређена на основу јавно доступне одлуке посебним прописима, а које су доступне свим политичким субјектима под једнаким условима дају органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и друге организације чији су они оснивачи.

ПРИМЕР

1. ПРИМЕР ЗЛОУПОТРЕБЕ ЈАВНИХ РЕСУРСА ТОКОМ ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ:

Политичка странка је током изборне кампање користила просторије установе културе, тј. Народног музеја у Београду, за потребе снимања промотивног видео-спота у циљу своје промоције, а који је јавно објављен током изборне кампање и у којем су приказане како дају изјаву јавне функционерке које су биле кандидаткиње за одборника и народног посланика.

Снимањем видео-спота у установи културе, политичка странка злоупотребила је јавне ресурсе, чиме је поступила супротно одредбама Закона.

2. ПРИМЕР ЗЛОУПОТРЕБЕ ЈАВНИХ РЕСУРСА ТОКОМ ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ:

Политичка странка је током изборне кампање за потребе снимања промотивног видео-спота у циљу своје промоције, користила просторије градског базена, чији је власник град.

Снимањем видео-спота у просторијама градског базена, чији је власник град, политичка странка је злоупотребила јавне ресурсе, чиме је поступила супротно одредбама Закона.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која злоупотребљава јавне ресурсе, укључујући службене просторије, возила, веб-сајтове и инвентар органа јавне власти, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

10.4. ПОСЕБАН РАЧУН ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ

За прикупљање средстава и плаћање трошкова изборне кампање, политички субјекат дужан је да отвори посебан рачун који се не може користити у друге сврхе.

РОК ЗА ОТВАРАЊЕ ПОСЕБНОГ РАЧУНА ЗА ТРОШКОВЕ ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ:

Након расписивања избора, а пре проглашења изборне листе.

Политичка странка отвара посебан рачун за финансирање изборне кампање код Управе за трезор и/или код пословне банке. Средства из јавних извора која буду уплаћена на посебан рачун за изборну кампању у Управи за трезор, могу се пренети на рачуне у пословној банци који су опредељени за изборне кампање.

ВАЖНО!

Сва средства намењена за финансирање изборне кампање уплаћују се на посебан рачун и сва плаћања трошкова изборне кампање обављају се са тог рачуна.

Отварање посебног рачуна за коалицију и групу грађана обавезно се уређује споразумом о образовању тих политичких субјеката.

За групу грађана отвара се текући рачун на име физичког лица одређеног уговором односно споразумом о оснивању, при чему, то не може бити рачун који то лице користи у приватне сврхе.

ВАЖНО!

Посебан рачун на којем су прикупљена средства из јавних и приватних извора, кредита и зајмова може се користити само за финансирање трошкова изборне кампање.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која не отвори посебан рачун за финансирање трошкова изборне кампање и која посебан рачун не користи искључиво за изборну кампању, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

Средства која је прикупио за редован рад политички субјекат може користити за намирење трошкова изборне кампање уз испуњење једног услова, а то је да та средства пренесе са рачуна на којем се налазе средства за редован рад на рачун који користи у изборној кампањи.

ВАЖНО!

Даном подношења извештаја о трошковима изборне кампање Агенцији односно истеком рока од 30 дана од дана објављивања укупног извештаја о резултатима избора, посебан рачун губи своју намену и стање на њему мора бити сведено на нулу, било да су приходи кампање једнаки њеним расходима или да се неутрошена средства прикупљена из јавних и приватних извора врате на рачун буџета Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе односно пребаце на рачун странке намењен за финансирање редовног рада.

Посебно треба указати на случај отварања посебног рачуна за сврху изборне кампање у случају локалних избора. Како су локални избори повезани с територијом јединице локалне самоуправе и како не морају бити одржани у исто време односно не морају се истовремено окончати, то политички субјекат који учествује у тим изборним кампањама отвара посебан рачун за оне локалне изборе у којима је регистровао листу односно кандидате.

10.5. ИЗБОРНО ЈЕМСТВО И ПОВРАЋАЈ СРЕДСТАВА

Уколико политички субјекат намерава да користи средства из јавних извора за плаћање трошкова изборне кампање, приликом подношења изборне листе или предлагања кандидата о томе даје изјаву као што је наведено у члану 21. став 1. овог закона. Након тога, дужан је да положи изборно јемство у складу са Законом. Изборно јемство састоји се у полагању готовог новца, банкарске гаранције, државних хартија од вредности или у стављању хипотеке за износ јемства на непокретној имовини лица које даје јемство.

У случају да изборно јемство полаже политички субјекат, средства за изборно јемство могу се уплатити или са рачуна за редован рад или са посебног рачуна намењеног за финансирање изборне кампање **и иста се враћају на рачун са којег су уплаћена**. Такође, ако је јемство положило физичко или правно лице, средства изборног јемства враћају се том лицу на рачун са којег су уплаћена. Треба напоменути да се средства изборног јемства враћају ако је испуњен услов из члана 26. став 1. Закона.

ВАЖНО!

Политички субјекат дужан је да прикаже изборно јемство у прелиминарном и коначном извештају о трошковима изборне кампање, при чему се наводе подаци о даваоцу изборног јемства, као и посебни подаци за сваку врсту изборног јемства и то: броју рачуна са којег и на који је изборно јемство уплаћено; назив банке која је дала гаранцију, врста обезбеђења банкарске гаранције и њен детаљан опис и име и презиме/назив јемца за банкарску гаранцију; ако је реч о хартијама од вредности: датум доспевања и име и презиме/назив лица које држи хартије од вредности у портфељу; за хипотеку на непокретности: опис и адресу непокретности; процењену вредност непокретности и име и презиме/назив власника непокретности.

Политичком субјекту који освоји најмање 1% важећих гласова односно најмање 0,2% ако представља и заступа националне мањине, враћа се изборно јемство у року од 30 дана од дана доношења укупног извештаја о резултатима избора. Ако није освојио тај број гласова, политички субјекат дужан је да у истом року врати добијена средства за која је положио изборно јемство. Уколико политички субјекат не врати добијена средства, повраћај тих средстава у буџет биће обављен из средстава изборног јемства.

11. ОДГОВОРНО ЛИЦЕ ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА

ВАЖНО!

Сви политички субјекти дужни су да одреде лице које је одговорно за финансијско пословање, подношење извештаја, поштовање обавеза, забрана и ограничења прописаних Законом, као и за вођење књига и контакт са Агенцијом.

11.1. ОДРЕЂИВАЊЕ ОДГОВОРНОГ ЛИЦА У ПОЛИТИЧКОЈ СТРАНЦИ

Политичка странка дужна је да статутом односно одговарајућом одлуком одреди начин обављања унутрашње контроле финансијског пословања и право чланова, односно бирача који подржавају изборну листу, да се упознају са приходима и расходима политичког субјекта.

Такође, политичка странка статутом односно одговарајућом одлуком мора именовати лице одговорно за финансијско пословање, подношење извештаја, поштовање обавеза, забрана и ограничења прописаних овим законом, за вођење књига и контакт са Агенцијом (у даљем тексту: одговорно лице).

ВАЖНО!

Политичка странка дужна је да у року од три дана од дана именовања или промене одговорног лица обавести Агенцију о томе, у супротном ће се одговорним лицем сматрати заступник политичке странке који је уписан у регистар политичких странака.

11.2. ОДРЕЂИВАЊЕ ОДГОВОРНОГ ЛИЦА КОАЛИЦИЈЕ И ГРУПЕ ГРАЂАНА

Уговором о образовању коалиције, обавезно се одређује политичка странка и одговорно лице у име коалиције за финансијско пословање, подношење извештаја, поштовање обавеза, забрана и ограничења прописаних овим законом, за вођење књига и контакт са Агенцијом.

Такође, уговором о образовању групе грађана мора се одредити одговорно лице за заступање групе грађана односно одговорно лице, и на њега се примењују правила о одговорности физичког лица у смислу закона о прекршајима.

**РОК ЗА ОБАВЕШТАВАЊЕ АГЕНЦИЈЕ О ИМЕНОВАЊУ И ПРОМЕНИ
ОДГОВОРНОГ ЛИЦА:**

Три дана од дана именовања или промене.

11.3. ОВЛАШЋЕЊА ОДГОВОРНОГ ЛИЦА

Одговорно лице потписује све финансијске извештаје политичког субјекта и одговорно је за вођење евиденције у вези с финансирањем политичког субјекта.

Одговорно лице дужно је да Агенцији подноси финансијске извештаје у складу са Законом (годишњи извештај о финансирању, прелиминарне и коначне извештаје о трошковима изборне кампање) и одговорно је за поштовање других обавеза, забрана и ограничења прописаних Законом, као и за вођење књига.

Одговорно лице дужно је да на захтев Агенције доставља све књиговодствене податке и другу документацију на увид током финансијске године.

Преко одговорног лица остварује се контакт између Агенције и политичког субјекта у циљу јасне примене одредаба Закона.

ПРЕКРШАЈ!

Уколико политичка странка која не именује одговорно лице не пријави промену одговорног лица или о томе не обавести Агенцију, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 100.000 до 1.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 20.000 до 100.000 динара.

РОК ЧУВАЊА ИЗВЕШТАЈА КОЈИ СЕ ПОДНОСЕ АГЕНЦИЈИ:

Најмање шест година од дана подношења Агенцији.

12. ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА

Политички субјекти који имају представнике у представничким телима и регистроване политичке странке дужни су да воде књиговодство по пореклу, висини и структури свих прихода и расхода према прописима који уређују рачуноводство и ревизију. Осим тога, ти политички субјекти имају и обавезу да воде и посебну евиденцију о прилозима, поклонима и пруженим услугама без накнаде односно под условима који одступају од тржишних, као и евиденцију о имовини. Садржина и начин подношења евиденција ближе је уређена Правилником о евиденцијама и извештајима политичког субјекта који је објављен на веб сајту Агенције.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која не води евиденцију о прилозима, поклонима и пруженим услугама без накнаде односно под условима који одступају од тржишних, као и евиденцију о имовини на прописан начин, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

13. ПОДНОШЕЊЕ ИЗВЕШТАЈА

Политички субјекти дужни су да Агенцији подносе годишњи извештај о финансирању, прелиминарни и коначни извештај о трошковима изборне кампање.

ВАЖНО!

Годишњи извештај о финансирању политичког субјекта, прелиминарни и коначни извештај о трошковима изборне кампање Агенцији се **ОБАВЕЗНО** подносе и у електронској и писаној форми и сматра се да извештај није поднет у прописаној форми уколико је поднет само преко система за електронско подношење извештаја или ако је поднет само у писаној форми.

13.1. ПОДНОШЕЊЕ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ФИНАНСИРАЊУ ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА

РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА С МИШЉЕЊЕМ РЕВИЗОРА И ОБРАСЦИМА О ЕВИДЕНЦИЈИ ПРИЛОГА И ИМОВИНЕ:

До 30. априла текуће године за претходну годину.

Годишњи извештај о финансирању подносе сви политички субјекти који имају представнике у представничким телима и регистроване политичке странке.

Правило је да уз годишњи извештај о финансирању, политички субјекти достављају претходно прибављено мишљење овлашћеног ревизора лиценцираног у складу с прописима о рачуноводству и ревизији, као и евиденције о прилозима и имовини на прописаним обрасцима.

Од тог правила изузимају се регистроване политичке странке и групе грађана које у години за коју подносе годишњи извештај о финансирању имају прилив или одлив средстава по рачунима чији износ не прелази једну просечну месечну зараду без пореза и доприноса.

ВАЖНО!

Годишњи извештај о финансирању садржи целокупно финансијско пословање политичког субјекта у току календарске године и садржи:

- податке о прилозима и имовини;
- све податке о пореклу, висини и структури свих прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора, кредита и зајмова;
- све податке који се односе на изборну кампању која је била одржана у години за коју се подноси годишњи извештај.

Поред подношења годишњег извештаја о финансирању Агенцији, политички субјекти дужни су да тај извештај објаве на свом веб-сајту.

ВАЖНО!

Политички субјекти који су по Закону дужни да подносе годишњи извештај о финансирању, **ОБАВЕЗНО** подносе извештај без обзира на то да ли су били активни током године или не односно без обзира на то да ли су имали приходе или расходе из јавних и приватних извора, кредита и зајмова.

РОК ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ФИНАНСИРАЊУ НА ВЕБ-САЈТУ:

Осам дана од дана достављања извештаја Агенцији.

ПРЕКРШАЈ!

Уколико политичка странка не поднесе Агенцији годишњи извештај о финансирању у електронској и писаној форми, поднесе извештај без мишљења овлашћеног ревизора или који не садржи податке о прилозима и имовини, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

13.2. ПОДНОШЕЊЕ ПРЕЛИМИНАРНОГ И КОНАЧНОГ ИЗВЕШТАЈА О ТРОШКОВИМА ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ

Прелиминарни и коначни извештај о трошковима изборне кампање подноси сваки политички субјекат који учествује у изборној кампањи.

РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРЕЛИМИНАРНОГ ИЗВЕШТАЈА О ТРОШКОВИМА ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ:

До седам дана пре дана гласања.

ВАЖНО!

Прелиминарни извештај о трошковима изборне кампање односи се на период од дана расписивања избора до 15 дана пре дана одређеног за гласање, што значи да у том извештају морају бити приказани сви приходи и трошкови, без обзира на то да ли су плаћени или не.

РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ КОНАЧНОГ ИЗВЕШТАЈА О ТРОШКОВИМА ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ:

Тридесет дана од дана објављивања укупног извештаја о резултатима избора.

ВАЖНО!

Коначни извештај о трошковима изборне кампање односи се на период од дана расписивања избора до дана објављивања укупног извештаја о резултатима избора, што значи да тај извештај мора садржати све трошкове који су настали током изборне кампање, без обзира на то да ли су плаћени или не.

ВАЖНО!

Прелиминарни и коначни извештај о трошковима изборне кампање морају садржати све податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора.

У тим извештајима приказују се сви трошкови, без обзира на то да ли су плаћени или не.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која Агенцији не поднесе прелиминарни или коначни извештај о трошковима изборне кампање у електронској и писаној форми, или поднесе прелиминарне или коначне извештаје који не садрже податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

13.3. НАЧИН ПОДНОШЕЊА ИЗВЕШТАЈА АГЕНЦИЈИ

Да би политички субјекат поднео Агенцији извештаје, најпре електронским путем Агенцији на имејл-адресу: finansiranje.ps@acas.rs упућује захтев за отварање корисничког налога, у којем обавезно наводи податке који су неопходни за отварање корисничког налога, и то:

- 1.** Тачан назив политичког субјекта;
 - 2.** Име и презиме одговорног лица према члану 31. Закона ;
 - 3.** Контакт телефон одговорног лица;
 - 4.** Имејл-адресу одговорног лица на коју ће стићи информација након отварања корисничког налога;
 - 5.** Веб-сајт политичког субјекта.
- Агенција додељује политичком субјекту јединствени кориснички налог и шифру за приступ систему за електронско подношење извештаја и унос података.
 - Ради попуњавања прописаног обрасца за подношење извештаја, политички субјекат преко сајта Агенције www.acas.rs у делу Политички субјекти-Електронске пријаве преузима прописани образац који попуњава подацима.
 - Након уноса података, образац се путем система за електронско подношење извештаја прослеђује Агенцији и политички субјекат добија јединствени бар-код којим се потврђује веб-форма обрасца.
 - По добијању бар-кода, политички субјекат штампа попуњен образац електронски поднесеног извештаја који потписује одговорно лице политичког субјекта и који мора садржати и печат уколико је реч о извештају политичке странке односно у случају коалиције печате свих чланова, и доставља га у писаној форми Агенцији уз попуњене обрасце евиденција о прилозима Е1 и евиденције о имовини Е2.

ВАЖНО!

Садржина и начин подношења извештаја који политички субјекти подносе Агенцији, детаљно су уређени Правилником о евиденцијама и извештајима политичког субјекта који је објављен на сајту Агенције.

13.4. ПОВРАЋАЈ СРЕДСТАВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА

ВАЖНО!

Политички субјекти дужни су да сва средства из јавних извора која нису потрошили током изборне кампање, уплате у буџет Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, док средства из приватних извора која нису потрошили током изборне кампање, дужни су да пренесу на рачун који се користи за редован рад.

РОК ЗА ВРАЋАЊЕ СРЕДСТАВА КОЈА НИСУ ПОТРОШЕНА:

До дана предвиђеног Законом за подношење извештаја.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која у прописаном року средства из јавних извора која није потрошила током изборне кампање не врати у буџет Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, или средства из приватних извора која није потрошила не пренесе на рачун за редован рад, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

14. ОВЛАШЋЕЊА АГЕНЦИЈЕ И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ ЗАКОНА

14.1. ОВЛАШЋЕЊА АГЕНЦИЈЕ

Контролу извештаја политичких субјеката Агенција обавља према плану контроле који објављује на свом веб-сајту, и то:

- план контроле годишњих извештаја о финансирању политичких субјеката објављује се до 15. марта текуће године за претходну годину;
- план контроле извештаја о трошковима изборне кампање објављује се пет дана од дана расписивања избора.

План контроле може бити измењен или допуњен и исти се објављује на веб-сајту Агенције у року од три дана од дана измене или допуна.

У поступку контроле финансирања политичких активности политичких субјеката, Агенција има одређена овлашћења.

С једне стране, има право непосредног и неометаног приступа књиговодственој евиденцији и документацији, како политичког субјекта, тако и задужбине или фондације чији је оснивач политичка странка, као и финансијским извештајима политичког субјекта. Исто тако, има право да у поступку контроле ангажује одговарајуће стручњаке и институције ради помоћи и консултација.

С друге стране, Агенција може упутити захтев политичком субјекту да јој достави сва неопходна документа и информације које су јој потребне за обављање послова прописаних овим законом.

РОК ЗА ДОСТАВУ ИНФОРМАЦИЈА И ДОКУМЕНАТА:

- Не дужи од 15 дана ван изборне кампање.
- Не дужи од три дана током изборне кампање

ВАЖНО!

Политички субјекти дужни су да Агенцији достављају тражене информације и документа у остављеном року. У супротном, Агенција против политичког субјекта подноси захтев за покретање прекршајног поступка надлежном прекршајном суду.

ПРЕКРШАЈ!

Политичка странка која у прописаном року не достави Агенцији тражене информације и документа, биће кажњена за прекршај новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а одговорно лице у политичком субјекту биће кажњено новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

Агенција се може обратити и органима Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, банкама, као и правним и физичким лицима која финансирају политичке субјекте односно која су у њихово име и за њихов рачун обавила одређену услугу да јој доставе податке неопходне за обављање послова прописаних овим законом. И у тим случајевима, Агенција одређује рок за доставу, с нагласком да током изборне кампање, он не може бити дужи од три дана. Наведени субјекти не могу се позвати на забране и ограничења који су прописани другим законима у циљу одбијања достављања тражених података.

О резултатима контроле годишњих извештаја о финансирању политичких субјеката, Агенција сачињава извештај који објављује на свом веб-сајту до 1. фебруара наредне године.

Такође, о резултатима контроле коначних извештаја о трошковима изборне кампање, који садржи и контролу прелиминарних извештаја политичког субјекта, Агенција сачињава извештај који се објављује на веб-сајту Агенције најкасније 120 дана од дана истека рока за подношење коначног извештаја о трошковима изборне кампање.

14.2. ПОСТУПАК ОДЛУЧИВАЊА О ПОВРЕДИ ЗАКОНА

Агенција по службеној дужности покреће и води поступак у којем се одлучује да ли постоји повреда овог закона и изричу мере у складу са њим. Поступак се може покренути и на основу пријаве физичког или правног лица.

Уколико је реч о поступку у којем се одлучује да ли постоји повреда овог закона у **изборној кампањи**, исти се може покренути и на основу пријаве политичке странке, коалиције политичких странака или групе грађана која је подносилац проглашене изборне листе односно предлагач кандидата на изборима.

Пријава треба да садржи податке о подносиоцу пријаве (име и презиме односно назив, адреса) презиме и адресу подносиоца пријаве, назив и седиште политичког субјекта, чињенице које указују на повреду Закона, потпис подносиоца пријаве и печат уколико је подносилац пријаве правно лице.

У току поступка, Агенција може тражити од подносиоца пријаве да достави додатна документа и информације којима располаже, а који су важни за одлучивање о постојању повреде Закона.

Оно што је битно, а односи се на поступак у изборној кампањи, јесте дужина прописаних рокова. Најпре, рок у којем Агенција обавештава политичког субјекта о томе да је против њега покренут поступак јесте 24 часа од часа пријема пријаве. Надаље, Агенција је дужна да по пријави, у року од пет дана донесе решење којим се утврђује да је било или није било повреде овог закона у изборној кампањи. Рок од пет дана рачуна се на два начина, и то од дана пријема потврде да је политички субјекат обавештен о пријави, и од дана истека рока за доставу података у изборној кампањи, уколико су подаци тражени.

Агенција је дужна да донето решење објави на свом веб-сајту у року од 24 часа од часа доношења.

Уколико Агенција у поступку контроле финансијских активности политичких субјеката утврди одређене недостатке, након спроведеног поступка изриче политичком субјекту меру упозорења. При изрицању мере, узимају се у обзир све околности утврђене у поступку, нарочито тежина и последица повреде овог закона и могућност отклањања повреде.

ПРЕКРШАЈ!

Када је мером упозорења дат налог политичком субјекту да отклони недостатак, а политички субјекат не поступи по изреченој мери, Агенција надлежном прекршајном суду подноси захтев за покретање прекршајног поступка.

За непоступање по изреченој мери упозорења прописана је новчана казна, и то:

- За политичку странку у износу од 200.000 до 2.000.000 динара.
- За одговорно лице у политичком субјекту у износу од 50.000 до 150.000 динара.

Решења Агенције донета у изборној кампањи и решења којима је изречена мера упозорења су коначна и политички субјекат нема право да изјави жалбу, али може се покренути управни спор тужбом код Управног суда у року од 30 дана од дана пријема решења.

15. ОСТАЛИ ПРЕКРШАЈИ ЗА ПОЛИТИЧКЕ СУБЈЕКТЕ И КРИВИЧНА ДЕЛА

Осим прекршаја који су наведени у претходном делу приручника, за политичке странке Законом су прописане новчане казне у износу од 100.000 до 1.000.000 динара за следеће прекршаје:

- ако на свом веб-сајту не објави давање чија је вредност на годишњем нивоу већа од једне просечне месечне зараде у року од осам дана од дана када је вредност давања премашила износ једне просечне месечне зараде;
- ако отвори више рачуна супротно члану 18. овог закона;
- ако не објави годишњи извештај о финансирању политичког субјекта на веб-сајту у року од осам дана од дана достављања годишњег финансијског извештаја Агенцији;
- за наведене прекршаје биће кажњена одговорна лица у политичким субјектима новчаном казном од 20.000 до 100.000 динара.

Законом је такође прописано да се одузимају средства политичким субјектима која су та средства прибавила супротно одредбама Закона.

15.1. КРИВИЧНО ДЕЛО

Затвором од три месеца до три године биће кажњен онај ко даје односно у име и за рачун политичког субјекта прибави средства за финансирање политичког субјекта противно одредбама овог закона у намери да прикрије извор финансирања или износ прикупљених средстава политичког субјекта.

Законодавац је прописао и квалификован облик овог кривичног дела, према којем ће се учинилац казнити затвором од шест месеци до пет година уколико су дата или примљена средства у износу који прелази 1.500.000 динара.

Казном затвора од три месеца до три године биће кажњен и онај ко изврши насиље или прети насиљем, доводи у неравноправан положај или ускрати неко право или на закону засновани интерес физичком или правном лицу због чињенице да је дало прилог политичком субјекту.

16. ГУБИТАК ПРАВА НА ДОБИЈАЊЕ СРЕДСТАВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА

Осим овлашћења да поднесе кривичну пријаву и захтев за покретање прекршајног поступка у случају сумње да су повређене одредбе овог закона и овлашћења да изрекне меру упозорења, Агенција доноси решење којим политички субјекат губи право на добијање средстава из јавних извора за финансирање редовног рада за наредну календарску годину. Да би донела то решење, потребно је да буде испуњен основни услов, а то је постојање правоснажне пресуде за кривично дело из члана 40. овог закона, или постојање правоснажне пресуде којом су политичка странка или одговорно лице у политичком субјекту кажњени за прекршај прописан у чл. 41. и 42. овог закона. Решењем се одређује проценат средстава на која политички субјекат губи право и он је сразмеран изреченој казни за учињено кривично дело или прекршај.

Донета решења о губитку права на добијање средстава из јавних извора објављују се на веб сајту Агенције.

17. ОБУСТАВА ПРЕНОСА СРЕДСТАВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА

После покретања кривичног поступка за кривично дело које је прописано одредбом члана 40. овог закона или прекршајног поступка за прекршаје из члана 41. и 42. овог закона, Агенција може упутити министарству надлежном за послове финансија односно надлежном органу управе аутономне покрајине односно јединице локалне самоуправе захтев за доношење одлуке о привременој обустави средстава из јавних извора политичком субјекту до доношења правоснажне пресуде у покренутих поступцима. Одлуку о обустави преноса средстава доносе надлежни органи којима је Агенција упутила захтев.

